

БЕКІТЕМІН

«Көлік колледжінің директоры

А.С.Нугымаров

«09» 09 2021 ж.

**«Көлік колледжі» КМҚК практика базасы ретінде ұйымдарды
айқындау, кәсіби практиканы ұйымдастыру және өткізу тәртібі туралы
ереже**

1. Осы кәсіптік практиканы ұйымдастыру және өткізу ережесі және ұйымдарды практика базасы ретінде айқындау ережесі (бұдан әрі - Ереже) «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі Заңының (бұдан әрі – Заң) 5 бабының 46-11 тармақшасына, Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы Еңбек кодексіне сәйкес және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген білім берудің тиісті деңгейлерінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарының талаптарын орындау мақсатында (бұдан әрі-Стандарттар).

2. Ереже оқу орнының теориялық оқыту нәтижелерін бекітуге, практикалық дағдылар мен құзыреттіліктерді алуға, сондай-ақ инновациялық технологияларды меңгеруге бағытталған барлық оқу мерзімінде білім алушылардың кәсіптік практиканы ұйымдастыру және өткізу бойынша ұйымдастырушылық және оқу-әдістемелік қызметін регламенттейді.

3. Кәсіптік практика оқу (таныстыру), өндірістік (технологиялық) және диплом алдындағы жұмыс оқу бағдарламаларына және жұмыс оқу жоспарларына сәйкес анықталған.

4. Кәсіптік практиканың әрбір түрі кәсіптік практиканың тиісті базасы анықталатын мақсаттар, міндеттер мен бағдарламаға ие.

5. Оқу орны білім алушылардың әрбір түрі бойынша кәсіптік тәжірибесі туралы жоғары оқу орнының ішкі құжаттарын, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беретін оқу орнының құжаттарын дербес әзірлейді.

2. Кәсіптік практиканы ұйымдастыру.

6. Кәсіби тәжірибе білім беру бағдарламасының міндетті компоненті болып табылады.

7. Білім алушыларды кәсіптік практиканың барлық түрлеріне жіберу колледж директорының бұйрығымен ресімделеді, өту мерзімі, базасы және практика жетекшісі көрсетіледі.

Білім алушыға осы Ережеге 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша жолдама беріледі.

8. Кәсіптік практиканың түрлері, мерзімдері, көлемі және мазмұны стандарттармен, үлгілік және жұмыс оқу жоспарлары мен бағдарламаларымен айқындалады.

9. Кәсіптік практика бағдарламасы практика базасы ретінде анықталған кәсіпорындармен (мекемелермен, ұйымдармен) келісіледі және оқу орнының басшысымен бекітіледі.

10. Кәсіптік практика бағдарламасы өзінің мазмұны бойынша мамандық профилін, практика түрінің ерекшелігін, кәсіптік стандарттар мен білім беру бағдарламасының талаптарын, ұйым қызметінің сипатын, технологиялық үрдісті және практика объектісін бейнелейді.

Кәсіптік практика бағдарламасы мезгіл-мезгіл жаңартылып отырады және тәжірибе негізінде қолданылатын ғылым мен техниканың заманауи жетістіктерін, инновациялық технологияларды бейнелейді.

Кәсіптік практика бағдарламасын жаңарту және қайта бекіту тетігін оқу орны анықтайды.

11. Техникалық және кәсіптік оқу орнының сырттай (кешкі) оқу нысанының білім алушылары мамандық бойынша жұмыс істеген жағдайда оқу және өндірістік (технологиялық) практикадан босатылады.

Бұл жағдайда олар оқу орнына жұмыс орнынан анықтама және олардың кәсіби қызметін көрсететін мінездеме ұсынады.

Сырттай оқу бөлімінің білім алушылары диплом алдындағы практика бағдарламасын орындайды.

12. Техникалық және кәсіптік оқу орындарының білім алушылары кәсіптік практиканың әрбір түрінің қорытындысы бойынша есеп береді, оны практика жетекшісі тексереді.

Техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындарындағы өндірістік практика есебін қорғау нәтижелері Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 бұйрығымен бекітілген, Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5191 болып тіркелген техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарындағы білім алушылардың үлгерімін ағымдағы бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау жүргізудің үлгі ережесіне сәйкес сараланған (бұдан әрі-№ 125 бұйрық).

3. Ұйымдарды кәсіптік практика базасы ретінде айқындау тәртібі.

14. Білім алушылардың кәсіптік практикасын өткізуге арналған база ретінде жарғылық қызметі мамандарды даярлау бейініне және білім беру бағдарламасының талаптарына сәйкес келетін, кәсіби практикаға және материалдық-техникалық базаға басшылықты жүзеге асыру үшін білікті кадрлары бар ұйымдар анықталады.

15. Ұйыммен ретінде кәсіптік тәжірибе өту базасын шарт жасалады өткізу туралы кәсіби тәжірибесін көрсете отырып, оның түрін, жасалған шарттардың үлгілік нысаны негізінде білім алушылардың кәсіптік практикасын өткізуге тармақшасына және Заңның 5 бабының 24 тармағы.

16. Техникалық және кәсіптік оқу орындарының білім алушыларының кәсіптік практика базаларымен шарт практика басталғанға дейін бір айдан кешіктірілмей жасалады.

17. Шартта кәсіптік практика базасы болып табылатын оқу орнының, кәсіпорынның (мекеменің, ұйымның) және білім алушылардың міндеттері мен жауапкершілігі айқындалады.

18. Кәсіптік практиканы өткізу үшін оқу орны практика базасымен келісілген кәсіптік практикадан өту бағдарламасын, күнтізбелік кестелерін, оқу-тәрбие процесінің кестесін бекітеді.

Кәсіптік практикадан өтуге жіберілген кезде білім алушыға кәсіптік практиканың жұмыс жоспар-кестесі, осы Ережеге 2 және 3-қосымшаларға сәйкес нысандар бойынша кәсіптік практикадан өту туралы күнделік-есеп беріледі.

19. Кәсіптік практиканың әрбір түрі бойынша білім алушыларға оқу орнынан және кәсіпорын (мекеме, ұйым) – практика базасынан басшылар тағайындалады. Қажет болған жағдайда консультанттар тағайындалады.

20. Басшылардың функциялары, міндеттері мен жауапкершілігі оқу орны мен кәсіпорынмен (мекемемен, ұйыммен) – келісім бойынша практика базасымен дербес анықталады.

21. Кәсіптік практикаға арналған шығындарды практика базасы болып табылатын оқу орны мен кәсіпорын (мекеме, ұйым) жоспарлайды және кәсіптік практиканы өткізуге арналған шартпен айқындалады.

22. Өндірістік қажеттілік кезінде білім алушы-практиканттар белгілі бір лауазымға уақытша жұмысқа олардың еңбекақысын төлеумен қабылданады.

23. Кәсіптік практика базасы болып табылатын ұйым білім алушылардың оның бағдарламасына сәйкес кәсіптік практикадан өтуі үшін орын береді және білім алушыларға жұмыс орнында қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етеді.

24. Практика ұйымы-базасы 2015 жылғы 23 қарашадағы Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне сәйкес кәсіптік практикадан өту кезеңінде білім алушылармен жазатайым оқиғалар үшін толық жауапты болады.

4. Техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындарында білім алушылардың практика түрлерін ұйымдастыру және өткізу тәртібі

25. Оқу практикасының негізгі міндеттері:

1) мамандықпен және оның білім беру бағдарламаларымен танысу;

2) болашақ кәсіптің объектілері болып табылатын ұйымдардың ұйымдық-құқықтық формасымен, құрылымымен, басқару жүйесімен жалпы танысу;

3) болашақ кәсіби қызметтің түрлерін, функциялары мен міндеттерін зерттеу;

4) іскерлік хат-хабарларды зерттеу және іс қағаздарын жүргізу;

5) еңбек ұжымында жұмыс істеу дағдыларын меңгеру.

26. Оқу практикасы барлық мамандықтарда білім алушылар үшін жүргізіледі.

27. Нақты пәндік саланың ерекшелігіне және болашақ маманның кәсіби құзыреттілігіне байланысты таныстыру, далалық, экскурсиялық, маршруттық, мектептік, есептеуіш, пленэр және оқу практикасының басқа да нысандарын пайдаланады.

28. Оқу практикасы техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындарында болашақ кәсіби қызметтің объектілері болып табылатын ұйымдарға таныстыру экскурсиясымен жүргізіледі.

29. Оқу практикасы осы мамандық бойынша мамандар даярлауды жүзеге асыратын бөлімшеге, директордың өндірістік жұмыс жөніндегі орынбасарына бекітіледі.

30. Оқу практикасының бағдарламасы білім беру бағдарламасының талаптарына және мамандықтың бейініне сәйкес әзірленеді.

31. Оқу практикасы мамандыққа байланысты өндірістік оқыту (техникалық мамандықтар бойынша) және оқу процесін жалғастыру (кәсіпорындардағы танысу практикасы,) түрінде жүзеге асырылады.

32. Оқу практикасы оқу пәндерін (геодезиялық және т.б.) зерттеудің жалғасы болған жағдайда, оны өндірістік оқыту шебері немесе тиісті пәнді жүргізетін оқытушылар жүргізеді.

Оқу пәндерінің жалғасы болып табылатын оқу-тәжірибелік сабақтардың тізбесін пәндік-циклдік комиссия анықтайды және оқу орнының басшысы бекітеді.

33. Оқу практикалық сабақтарының әдістемелік және материалдық дайындығын тиісті пәнді жүргізетін өндірістік оқыту шебері немесе арнайы пәндер оқытушылары жүзеге асырады.

34. Мамандыққа байланысты оқу практикасы оқу және оқу-өндірістік шеберханаларда, оқу шаруашылықтарында және оқу орнының басқа да оқу-қосалқы объектілерінде өткізіледі, сондай-ақ кәсіпорындарда, ұйымдар мен мекемелерде (дуальді оқыту кезінде) жүргізіледі.

35. Оқу практикасын өткізу кезінде оқу тобын «тиісті үлгідегі білім беру ұйымдары қызметінің Үлгілік ережесін, оның ішінде балаларға арналған қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдары қызметінің Үлгілік ережесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 17 мамырдағы № 499 қаулысына сәйкес кіші топтарға бөлу ұсынылады.

36. Оқу тәжірибесінде, оқу орнының оқу-көмекші объектілерінде білім алушылардың жұмыс күнінің ұзақтығы 6 сағатты, еңбек туралы қолданыстағы заңнамаға сәйкес ұйымдарда (кәсіпорындарда, мекемелерде), жасы мен өндіріс жағдайларына байланысты қызметкерлердің тиісті санаттары үшін құрайды. Оқу практикасы аяқталғаннан кейін білім алушыларға практика кезеңінде оның жұмысын ағымдағы бақылау негізінде баға қойылады.

37. Білім алушылардың оқу практикасы бағдарламаларын орындауын есепке алу өндірістік оқытуды есепке алу журналында тіркеледі, оның нысаны Заңның 5 бабының 23 тармақшасына сәйкес бекітілген.

38. Технологиялық практиканың негізгі міндеттері (мамандық бейіні бойынша):

1) білім алушыларды тікелей ұйымдарда (кәсіпорындарда, мекемелерде) болашақ кәсіби қызметімен таныстыру;

2) білім алушылардың мамандық бойынша бастауыш іскерліктері мен дағдыларын меңгеруі;

3) ұйымдарда (кәсіпорындарда, мекемелерде) нақты кәсіптік қызметті орындау және зерттеу негізінде арнайы пәндерді оқу кезінде алынған білімді бекіту, тереңдету және жүйелеу);

4) кәсіби ойлауды дамыту, өндірісте кәсіби қызметтің практикалық дағдыларын қалыптастыру.

39. Технологиялық практика (мамандық бейіні бойынша) ұйымдарда (кәсіпорындарда, мекемелерде), сондай-ақ оқу орындарының оқу-өндірістік және оқу шаруашылықтарында өткізіледі.

40. Технологиялық практика аяқталғаннан кейін мамандықтардың бағыты мен күрделілігіне байланысты тиісті кәсіби біліктілікті растау және алу үшін емтихан жұмыстарын орындау түрінде аралық аттестаттауды өткізу көзделеді.

41. Аралық аттестаттау қорытындысы бойынша білім алушыларға нақты мамандық бойынша кәсіби біліктіліктің қол жеткізілген деңгейі (разряды, сыныбы, санаты) беріледі.

42. Технологиялық практика қорытындысы бойынша осы Ережеге 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша кәсіптік практика бағдарламасының орындалуы туралы жазбаша есепті және кәсіптік практикадан өту туралы күнделік-есепті тапсыру, сондай-ақ практикадан өту орнынан ұсынылатын біліктілік деңгейін көрсете отырып, өндірістік сипаттаманы ұсыну көзделеді.

43. Технологиялық практиканы орындау нәтижелерін бағалау білім алушылармен ұйымның (кәсіпорынның, мекеменің) практика жетекшісі жасаған өндірістік сипаттамасын ескере отырып әңгімелесу негізінде анықталады.

44. Білім алушылардың технологиялық және өндірістік (диплом алдындағы) практика бағдарламаларын орындауын есепке алу осы Ережеге 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша кәсіптік практика бағдарламасын орындау туралы жазбаша есепте және білім алушылардың кәсіптік практикадан өткені туралы күнделік-есепте тіркеледі.

45. Өндірістік тәжірибе барлық мамандықтарда білім алушылар үшін жүргізіледі, мамандар мен жұмысшы кадрларды даярлау бейініне байланысты 2 курстан бастап білім алушыларды бітіргенге дейін ұйымдастырылады.

46. Өндірістік практика оның мазмұнына байланысты арнайы кафедраға, бөлімшеге, теориялық оқытуды жүргізетін жауапты тұлғаға бекітіледі, оның нәтижелері өндірістік практиканың осы түрінің объектілері болып табылады.

48. Өндірістік практика бағдарламасы мамандықтың білім беру бағдарламасының талаптарына сәйкес әзірленеді және кәсіптік стандарттардың талаптарына сәйкес білім алушыларда кәсіби маңызды іскерлікті қалыптастыруға және арнайы құзыреттілікті қалыптастыруға бағытталуы тиіс.

49. Диплом алдындағы практиканың негізгі міндеттері:

1) дипломдық жұмыстың (жобаның) тақырыбы бойынша практикалық материалдарды жинақтау, өңдеу және жинақтау;

2) дипломалды зерттеу тақырыбы бойынша статистикалық деректер мен практикалық материалдарды талдау;

3) дипломдық жұмыстың (жобаның) немесе есептің тақырыбы бойынша тұжырымдар, заңдылықтар, ұсынымдар мен ұсыныстарды тұжырымдау;

4) белгіленген талаптарға сәйкес дипломдық жұмысты (жобаны) немесе есепті ресімдеу.

50. Диплом алдындағы практика бітіру курстарында жеке жоспарға сәйкес дипломдық жұмыс (жоба) үшін тапсырмаларды және есепті орындайтын барлық мамандықтағы білім алушылар үшін жүргізіледі.

51. Дипломдық жұмысты (жобаны) немесе есепті дайындау және жазу үшін білім беру бағдарламасында диплом алдындағы практика көзделеді.

52. Диплом алдындағы практикаға басшылық етуді, әдетте, дипломдық жұмыстың (жобаның) ғылыми жетекшісі немесе мамандықтың (біліктіліктің) ерекшелігін және практика базаларының қызметін жақсы білетін тәжірибелі оқытушылар, өндірістік оқыту шеберлері жүзеге асырады.

53. Диплом алдындағы практиканың ұзақтығы мамандықтың күрделілігіне және мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес көзделген біліктілік деңгейіне байланысты анықталады.

54. Диплом алдындағы практиканың мазмұны дипломдық жұмыстың (жобаның) немесе есептің тақырыбымен анықталады.

55. Диплом алдындағы практиканың қорытындысы дипломдық жұмысты (жобаны) немесе арнайы кафедра немесе бөлімше не оқу-өндірістік жұмыс жөніндегі директордың орынбасары ұйымдастыратын есепті алдын ала қорғауда шығарылады.

